

Zápis

z obhajoby disertační práce paní Mgr. Magdaleny Villatoro Sládkové

konané dne 1. 12. 2011

téma práce: „La Familia: Analýza rodiny ve vybraných dílech mexicko-americké literatury“

přítomní: Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Doc. Mgr. Markéta Křížová, Ph.D.

Doc. RNDr. Bohumír Jánský, CSc.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

(Mgr. Kateřina Prajznerová, Ph.D. omluvena)

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku.

Školitelka představila doktorandku a seznámila komisi s uchazečkou a její dizertační prací.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména, že její dizertační práce navázala na práci diplomovou, cílem bylo popsat rozdílné způsoby zobrazování rodiny v mexickoamerické literatuře a popsat důvody těchto rozdílů. V teoretické části se zaměřila na význam studia multikulturních literatur, v další části popsala mexickou rodinu ze sociologického hlediska, jaká jsou specifika, vývoj a jak vypadá dnes. Na to navázaly 3 literární kapitoly, které zobrazují rodinu ve 3 typech mexickoamerické literatury. Prvním z nich je literatura tzv. chicanas, dalším jsou autobiografická díla a třetím typem je literatura pro děti. Doktorandka sledovala vývoj a proměňování zobrazování rodiny v literatuře od 60. let až do současnosti.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D., sdělil, že jednotlivé sekce jsou zpracovány velmi detailně a autorka se v tematice dobře orientuje. Chybí však sjednocující moment. Jednotlivé studie jsou kvalitní, ale jako celek je nespojuje jednotná linie. Téma mexickoamerické rodiny je velmi kontroverzní, vede se o něm živá diskuse, která však v práci nebyla představena. V práci chybí hlavní závěry a shrnutí, jaký je přínos celé práce.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc. seznámil komisi s posudkem Mgr. Kateřiny Prajznerové, Ph.D. Sdělil zejména, že oponentka doporučuje předkládanou práci k obhajobě. Práce nabízí zajímavý pokus o sociologicko-literární analýzu rodiny v mexickoamerické kultuře. V sociologicky zaměřené části autorka práce prokazuje schopnost porovnat výsledky značného počtu studií z různých pohledů i období a na základě tohoto porovnání vyjádřit svůj vlastní kritický postoj k dané problematice.

Oponentka upozorňuje na dva závažné nedostatky. První se týká propojení sociologické a literární části. Druhý se týká nedostatků v odkazování na zdroje informací. Po zdařilé, systematické analýze sociologických studií je literární část zklamáním. Namísto očekávané aplikace sociologických poznatků při rozboru vybraných děl kandidátka z velké míry pouze převypravuje obsah a popisuje jednotlivé postavy. Kromě jednoho odkazu na esej Charlese Taylora je literární část oddělena od části sociologické i teoretické. Nereflektuje však ani relevantní literární kritiku. Není to proto, že by kandidátka této reflexe nebyla schopná. Kapitola o dětské literatuře je o něco lépe zasazena do kritického kontextu – tuto kapitolu oponentka považuje za nejpřínosnější část práce.

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpovídá na posudky oponentů. Děkuje za detailní posudek. Vysvětluje, že část problematiky již popsala ve své magisterské práci, na níž měla v textu dizertace více odkazovat. Pokud jde o provazování jednotlivých kapitol, s tím oponentka souhlasí a uznává, že tuto část podcenila.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D. se zeptal, co kandidátce vyplynulo jako nejdůležitější závěr?

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že rodina je v literatuře zobrazovaná rozdílně v dílech autorů, kteří vycházejí ze stejného ideového základu. Například dvě zkoumané feministické autorky mají pocit, že tradiční rodina je nefunkční, ale každá vidí z dané situace jiné východisko. Také v části věnované autobiografiím oba analyzovaní autoři pocházejí ze stejného prostředí, geografického a sociálního, ale nahlíží na problematiku rodiny rozdílným způsobem. V tom je téma kontroverzní. V rámci mexickoamerické komunity k tomu tématu existují rozdílné postoje.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D. se zeptal, zda by se tento závěr nedal podpořit sociologickými průzkumy.

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že neměla dostatečné odborné zázemí pro provádění sociologických průzkumů.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc. shrnul, že provázání literární a sociologické části nebylo zcela zdařilé.

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že si je této skutečnosti vědoma.

Diskuse:

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D. podotkl, že kandidátka má v práci zajímavou pasáž o multikulturalismu, ale poté je multikulturalismus v práci upozaděn. Zeptal se, jak by kandidátka téma multikulturalismu propojila s tematikou rodiny.

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že tato část měla sloužit jako úvod k tomu, proč se zabývat multikulturní literaturou.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D. podotkl, že téma multikulturalismu se v rodině projevuje a že vzájemné propojení by bylo velmi zajímavé.

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc., podotkla, že bibliografie je celá v angličtině a zeptala se, proč kandidátka nezmiňuje též bibliografii ve španělštině. Dále se zeptala, v čem kandidátka spatřuje přínos své práce oproti existující literatuře, která je rozsáhlá. Doktorská práce by neměla být přehledová, měla by být původní.

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že neovládá španělštinu natolik, aby mohla číst kritické studie, ale protože většina autorů píše anglicky, nebo jsou studie dostupné v anglických překladech, nebylo zapotřebí hledat další díla ve španělštině. Většina španělsky psaných prací jsou překlady. Práci za původní považuje, neboť tématu rodiny se v takovémto rozsahu zatím nikdo nevěnoval. Přečetla veliké množství publikací a mnozí autoři se tématu rodiny nějakým způsobem dotkli, ale nikdo jej nerozebíral jako ústřední téma své práce. V sociologii se výzkumy rodinou zabývají, ale v literatuře toto téma v takové míře dosud nebylo reflektováno.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., se zeptal, jak si kandidátka vysvětluje, že dané téma není reflektováno?

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že její spolužáci v Austinu se zabývali více etnografickými tématy, zajímal je spíše folklor, ale rodinou se tam nikdo nezabýval. Pro ni samotnou to bylo překvapením.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., se zeptal, zda má dětská literatura významné místo v chicanské literatuře?

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že dříve to bylo marginální téma, ale nyní se stává čím dál důležitější. V každé knihovně je nyní sekce věnovaná pouze dětské chicanské literatuře.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., se zeptal, zda existuje zájem odborné veřejnosti o dětskou literaturu?

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že ano. Existují monografie zabývající se multikulturní dětskou literaturou. V posledních letech několik publikací na toto téma vzniklo, ale ve srovnání s dětskou literaturou obecně je to stále téma marginální.

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc., podotkla, že téma rodiny je v hispánské literatuře na prvním místě. Tím se liší chicanská a mexická literatura. Dále se zeptala, co je specificky literárního na dané literatuře. Kandidátka čte literaturu sociologickým pohledem a její hlavní závěr je, že pohledy jsou různé. Není to však v povaze literárního díla, že má originalitu? Můžeme z toho vyvodit nějaký sociologický závěr?

Kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla, že chtěla zdůraznit, že různorodost se objevuje u autorů, kteří vycházejí z podobného základu. V diplomové práci se zabývala rozdílem ve zobrazování rodiny před a po chicanském hnutí. Před tím hnutím se psala díla, kde byla rodina vyzdvihována, v období po tomto hnutí však byla rodina v knihách kritizována. Kandidátka chtěla ukázat rozdíl v literatuře, která vycházela pokaždé z jiné

premisy. Proto jí přišlo zajímavé, že autoři píšící ve stejné době pohlíží na rodinu rozdílným způsobem.

Doc. Mgr. Markéta Křížová, Ph.D., podotkla, že otázku možnosti využití literárního díla jakožto historického pramenu asi bylo třeba v práci více zdůraznit. Pokud jde o literaturu, v mexické literatuře je chicanská problematika málo reflektovaná.

PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D. Kozák podotkl, že v problematice rodiny dochází k posunům. V USA rodina také prošla svým vývojem, rodina z 50. a 60. let je jiná než dnešní. V práci mu chybí vymezení, že tento proces probíhá ve většinové společnosti, že možná v celých USA docházelo k podobnému vývoji.

Předseda komise pan Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., podotkl, že to je otázka ovlivnění Mexičanů v USA. Rodina v USA přestává existovat. Je tam vysoký počet rozvodů, nemanželských svazků atd. Předseda komise dále shrnul, že kandidátka Mgr. Magdalena Villatoro Sládková odpověděla na všechny dotazy a že je z jejích odpovědí patrné, že má danou problematiku zmapovanou ze všech úhlů. Jedná se o širokou otázku, řada věcí je těžko uchopitelných a nabízí prostor pro další diskusi. Předseda komise poděkoval všem přítomným.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsala: Mgr. Michala Bernkopfová, Ph.D.

Podpis předsedy komise:

Prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc